

HRVATSKI SABOR

3373

Na temelju članka 88. Ustava Republike Hrvatske, donosim

ODLUKU

O PROGLAŠENJU ZAKONA O KONAČNOSTI NAMIRE U PLATNIM SUSTAVIMA I SUSTAVIMA ZA NAMIRU FINANCIJSKIH INSTRUMENATA

Proglašavam Zakon o konačnosti namire u platnim sustavima i sustavima za namiru financijskih instrumenata, kojega je Hrvatski sabor donio na sjednici 26. rujna 2008. godine.

Klasa: 011-01/08-01/119

Urbroj: 71-05-03/1-08-2

Zagreb, 2. listopada 2008.

Predsjednik
Republike Hrvatske
Stjepan Mesić, v. r.

ZAKON

O KONAČNOSTI NAMIRE U PLATNIM SUSTAVIMA I SUSTAVIMA ZA NAMIRU FINANCIJSKIH INSTRUMENATA

I. OPĆE ODREDBE

Predmet i primjena Zakona

Članak 1.

(1) Ovim se Zakonom uređuje konačnost namire u sustavima za namiru naloga za prijenos i posljedice postupaka zbog insolventnosti nad sudionikom u sustavu na prava i obveze koje proizlaze iz sudjelovanja ili su u vezi sa sudjelovanjem sudionika u sustavu, te prava primatelja instrumenta osiguranja u slučaju postupka zbog insolventnosti nad davateljem instrumenta osiguranja.

(2) Ovaj se Zakon primjenjuje na sve sustave koji udovoljavaju uvjetima utvrđenima člankom 2. ovoga Zakona, na sve sudionike u tim sustavima i na sve instrumente osiguranja pribavljene u vezi sa sudjelovanjem u tim sustavima ili u vezi s djelovanjem Hrvatske narodne banke u funkciji središnje banke.

(3) Ovaj se Zakon primjenjuje i na sve instrumente osiguranja pribavljene u vezi s djelovanjem Europske središnje banke ili središnjih banaka država članica u funkciji središnjih banaka.

(4) Državama članicama, u smislu ovoga Zakona, smatraju se države članice Europske unije i države potpisnice Ugovora o Europskome gospodarskom prostoru.

Sustavi i nadležnost

Članak 2.

- (1) Sustav, u smislu ovoga Zakona, jest sustav koji udovoljava sljedećim uvjetima:
1. ima najmanje tri sudionika, ne uključujući agenta za namiru, središnju protustranku, klirinšku organizaciju ili posrednog sudionika
  2. ima zajednička pravila i standardizirane postupke za izvršavanje naloga za prijenos,
  3. pravilima rada sustava utvrđeni su trenutak prihvata i trenutak neopozivosti naloga za prijenos,
  4. osnovan je zakonom ili propisom donesenim na temelju zakona ili posluje na temelju odobrenja za rad koje je izdalo nadležno tijelo prema posebnom zakonu, a na osnovi pisanog sporazuma sudionika od kojih barem jedan sudionik ima sjedište u Republici Hrvatskoj.
- (2) U sustavu iz stavka 1. ovoga članka posluje se s financijskim instrumentima, odnosno u kunama ili, ako posebnim zakonom nije drugačije propisano, u eurima ili drugoj valuti, ili u više valuta koje se u sustavu preračunavaju jedna u drugu.
- (3) Ako se radi o sustavu iz članka 4. stavka 2. ovoga Zakona, za donošenje odluke o tome udovoljava li taj sustav uvjetima iz stavka 1. ovoga članka nadležna je Hrvatska narodna banka koja odluku donosi po službenoj dužnosti te je objavljuje u »Narodnim novinama«.
- (4) Ako se radi o sustavu iz članka 4. stavka 3. ovoga Zakona, za donošenje odluke o tome udovoljava li taj sustav uvjetima iz stavka 1. ovoga članka nadležna je Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga koja odluku donosi u skladu sa zakonom koji uređuje tržište kapitala te je objavljuje u »Narodnim novinama«.
- (5) Upravitelj sustava dužan je bez odgađanja izvijestiti nadležno tijelo iz stavka 3. odnosno, stavka 4. ovoga članka o svakoj promjeni sudionika i mogućega posrednog sudionika u sustavu.
- (6) Posredni sudionici su institucije iz članka 3. stavka 2. točke 1., 2. i 8. ovoga Zakona koje su u ugovornom odnosu s institucijom iz članka 3. stavka 2. ovoga Zakona koja sudjeluje u sustavu iz članka 4. stavka 2. ovoga Zakona, a koja omogućava posrednom sudioniku provođenje naloga za prijenos preko sustava.

Sudionici u sustavu

Članak 3.

- (1) U smislu ovoga Zakona sudionici u sustavu jesu institucije, agenti za namiru, središnje protustranke i klirinške organizacije. Jedan sudionik može u sustavu djelovati u svojstvu središnje protustranke, agenta za namiru ili klirinške organizacije ili može obavljati neke ili sve te funkcije.
- (2) Institucije jesu sljedeći subjekti koji sudjeluju u sustavu i koji su odgovorni za ispunjenje financijskih obveza koje proizlaze iz naloga za prijenos u tom sustavu:
1. kreditne institucije sa sjedištem u Republici Hrvatskoj u smislu zakona koji uređuje kreditne institucije,
  2. kreditne institucije iz države članice ili iz treće države u smislu zakona koji uređuje kreditne institucije,
  3. podružnice stranih kreditnih institucija sa sjedištem u Republici Hrvatskoj,
  4. investicijska društva sa sjedištem u Republici Hrvatskoj u smislu zakona koji uređuje

tržište kapitala,

5. investicijska društva sa sjedištem izvan Republike Hrvatske u smislu zakona koji uređuje tržište kapitala,

6. tijela javne vlasti Republike Hrvatske i pravne osobe za čije obveze po zakonu jamči Republika Hrvatska; pod tijelima javne vlasti u smislu ovoga Zakona podrazumijevaju se državna tijela, tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, pravne osobe s javnim ovlastima i druge osobe na koje su prenesene javne ovlasti,

7. tijela javne vlasti države članice i subjekti za čije obveze jamči država članica,

8. institucije iz članka 2. Direktive 2006/48/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 14. lipnja 2006. koja se odnosi na osnivanje i poslovanje kreditnih institucija.

(3) Investicijskim društvima u smislu stavka 2. točke 4. i 5. ovoga članka smatraju se samo ona društva na koja se primjenjuje zakon koji uređuje tržište kapitala.

(4) Središnje protustranke jesu subjekti koji posreduju između institucija u sustavu i koji djeluju u svojstvu jedine ugovorne strane u odnosu na te institucije vezano uz njihove naloge za prijenos.

(5) Agenti za namiru jesu subjekti koji institucijama i/ili središnjim protustrankama koje sudjeluju u sustavu, otvaraju račune za namiru preko kojih se izvršavaju nalozi za prijenos unutar sustava i, ovisno o slučaju, odobravaju kredit tim sudionicima u svrhu namire. Račun za namiru označava račun kod središnje banke, agenta za namiru ili središnje protustranke, koji se koristi za evidenciju novčanih sredstava i financijskih instrumenata te za namiru transakcija između sudionika u sustavu.

(6) Klirinške organizacije jesu subjekti odgovorni za izračunavanje neto pozicija institucija te središnje protustranke i agenta za namiru ako sudjeluju u sustavu.

(7) Svatko s pravnim interesom može zatražiti od institucije informaciju o sustavima u kojima sudjeluje, kao i informaciju o osnovnim pravilima rada koja uređuju poslovanje tih sustava.

Nalog za prijenos

Članak 4.

(1) U smislu ovoga Zakona nalog za prijenos jest:

1. svaki nalog sudionika da se primatelju stavi na raspolaganje određeni iznos novčanih sredstava evidentiranjem na računima kreditne institucije, središnje banke ili agenta za namiru, ili svaki nalog koji dovodi do preuzimanja ili podmirenja obveze plaćanja u skladu s utvrđenim pravilima rada sustava,

2. svaki nalog sudionika da se prenese financijski instrument ili pravo na financijski instrument upisom na račun u registru, ili na drugi odgovarajući način.

(2) Sustavi preko kojih se izvršavaju nalozi za prijenos iz stavka 1. točke 1. ovoga članka jesu platni sustavi.

(3) Sustavi preko kojih se izvršavaju nalozi za prijenos iz stavka 1. točke 2. ovoga članka jesu sustavi za namiru financijskih instrumenata. Preko sustava za namiru financijskih instrumenata mogu se izvršavati i nalozi za prijenos iz stavka 1. točke 1. ovoga članka.

(4) Financijskim instrumentima, u smislu ovoga Zakona, smatraju se financijski instrumenti utvrđeni zakonom koji uređuje tržište kapitala.

Prihvati i neopozivost naloga za prijenos

Članak 5.

- (1) Pravilima rada svakog sustava uređuje se trenutak u kojem se nalog za prijenos, bilo da ga je zadao sudionik sustava bilo da je zadan preko treće strane, smatra prihvaćenim od strane sustava.
- (2) Trenutak neopozivosti naloga za prijenos označava trenutak, propisan pravilima rada sustava, od kojega ni sudionik u sustavu ni treća strana ne mogu opozvati nalog za prijenos.

II. POSLJEDICE OTVARANJA POSTUPKA ZBOG INSOLVENTNOSTI NAD SUDIONIKOM NA PRAVA I OBVEZE U VEZI SA SUDJELOVANJEM U SUSTAVU

Postupak zbog insolventnosti i trenutak otvaranja postupka zbog insolventnosti

Članak 6.

- (1) Postupak zbog insolventnosti nad sudionikom, u smislu ovoga Zakona, jest stečaj, mjera osiguranja zabrane isplate s računa i zabrane raspolaganja financijskim instrumentima određena prema zakonu kojim se uređuje stečajni postupak te svaka druga skupna mjera predviđena zakonom Republike Hrvatske, države članice ili treće države koja je usmjerena na prestanak ili reorganizaciju sudionika, a uključuje privremenu ili trajnu obustavu ili ograničenje plaćanja ili prijenosa financijskih instrumenata.
- (2) Trenutak otvaranja postupka zbog insolventnosti jest trenutak (dan, sat i minuta) donošenja relevantne odluke suda ili drugoga nadležnog tijela Republike Hrvatske, države članice ili treće države.
- (3) Otvaranje postupka zbog insolventnosti nema retroaktivni učinak na prava i obveze sudionika u sustavu koje proizlaze iz njegova sudjelovanja ili su u vezi s njegovim sudjelovanjem u sustavu prije trenutka otvaranja postupka zbog insolventnosti.

Nalozima za prijenos i obračunavanje u slučaju otvaranja postupka zbog insolventnosti

Članak 7.

- (1) U slučaju otvaranja postupka zbog insolventnosti nad sudionikom nalozima za prijenos i obračunavanje valjani su i obvezujući za treće osobe ako su nalozima za prijenos prihvaćeni u sustav u skladu s pravilima rada sustava prije trenutka otvaranja postupka zbog insolventnosti.
- (2) Obračunavanje jest konverzija potraživanja i obveza koje rezultiraju iz naloga za prijenos koje sudionik ili sudionici zadaju ili primaju od jednog ili više drugih sudionika u jedno neto potraživanje ili jednu neto obvezu, s posljedicom da se potražuje ili duguje samo neto iznos.
- (3) Iznimno od stavka 1. ovoga članka, nalozima za prijenos koji su prihvaćeni u sustav nakon trenutka otvaranja postupka zbog insolventnosti nad sudionikom i provedeni na dan otvaranja tog postupka, valjani su i obvezujući za treće osobe samo ako nakon provedbe namire upravitelj sustava može dokazati da nije znao niti morao znati za otvaranje tog postupka.
- (4) Ništetnost ili pobojnost transakcija i ugovora sklopljenih prije trenutka otvaranja postupka zbog insolventnosti neće imati za posljedicu nevaljanost provedenog obračunavanja.
- (5) U slučaju otvaranja postupka zbog insolventnosti nad sudionikom raspoloživa novčana sredstva ili financijski instrumenti na njegovom računu za namiru mogu se iskoristiti za ispunjenje njegovih obveza u sustavu na dan kad je postupak otvoren.

Obavještanje o otvaranju postupka zbog insolventnosti

Članak 8.

(1) Sud, odnosno drugo nadležno tijelo obavještava bez odgađanja Hrvatsku narodnu banku i Hrvatsku agenciju za nadzor financijskih usluga o trenutku otvaranja postupka zbog insolventnosti nad sudionikom.

(2) Hrvatska narodna banka i Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga obavijesti iz stavka 1. ovoga članka u granicama svoje nadležnosti bez odgađanja prosljeđuju upravitelju sustava na čijeg se sudionika obavijest odnosi.

(3) Hrvatska narodna banka i Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga u granicama svojih nadležnosti o obavijesti iz stavka 1. ovoga članka bez odgađanja izvješćuju nadležna tijela drugih država članica.

(4) Hrvatska narodna banka i Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga obavijest o otvaranju postupka zbog insolventnosti sudionika primljenu od nadležnog tijela druge države članice prosljeđuju bez odgađanja upravitelju sustava na čijeg se sudionika obavijest odnosi.

Primjena prava

Članak 9.

U slučaju otvaranja postupka zbog insolventnosti nad sudionikom u sustavu, na prava i obveze koje proizlaze iz sudjelovanja ili su u vezi sa sudjelovanjem tog sudionika u sustavu primjenjuje se pravo države mjerodavno za sustav.

III. PRAVA PRIMATELJA INSTRUMENTA OSIGURANJA

Prava primatelja instrumenta osiguranja u slučaju postupka zbog insolventnosti nad davateljem instrumenta osiguranja

Članak 10.

(1) Postupak zbog insolventnosti nad sudionikom sustava ili osobom koja je druga strana u odnosu s Hrvatskom narodnom bankom, središnjom bankom države članice ili Europskom središnjom bankom nema nikakvih posljedica na prava na instrumente osiguranja koje je sudionik pribavio u vezi s poslovanjem sustava, i prava na instrumente osiguranja koje je pribavila Hrvatska narodna banka, središnja banka države članice ili Europska središnja banka. Takvi se instrumenti osiguranja mogu koristiti u svrhu ostvarenja prava za osiguranje kojih su pribavljena.

(2) Instrumentima osiguranja, u smislu ovoga Zakona, smatraju se instrumenti osiguranja utvrđeni zakonom koji uređuje financijsko osiguranje.

Primjena prava

Članak 11.

Kad su financijski instrumenti (ili prava na financijske instrumente) dani kao instrument osiguranja sudionicima i/ili Hrvatskoj narodnoj banci, središnjoj banci države članice ili Europskoj središnjoj banci, a njihova prava (ili prava bilo kojih drugih osoba koje poduzimaju radnje za njihov račun) na financijske instrumente valjano su upisana u registru, na računu ili

u središnjem depozitoriju koji se nalazi u državi članici, na prava tih subjekata primjenjuje se pravo države članice u kojoj se nalazi registar, račun ili središnji depozitorij.

IV. OBVEZE NADLEŽNIH TIJELA REPUBLIKE HRVATSKE

Evidencija sustava

Članak 12.

(1) Nadležna tijela iz članka 2. stavka 3. i 4. ovoga Zakona vode evidenciju sustava na koje se primjenjuju odredbe ovoga Zakona te ih objavljuju na svojim internetskim stranicama.

(2) Evidencija sustava sadrži barem sljedeće podatke:

1. naziv sustava,
2. tvrtku i sjedište upravitelja sustava,
3. popis sudionika sustava.

Obavještanje Europske komisije

Članak 13.

(1) Hrvatska narodna banka obavještava Europsku komisiju o svojoj nadležnosti iz članka 2. stavka 3. ovoga Zakona i o platnim sustavima na koje se primjenjuju odredbe ovoga Zakona.

(2) Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga obavještava Europsku komisiju o svojoj nadležnosti iz članka 2. stavka 4. ovoga Zakona i o sustavima za namiru financijskih instrumenata na koje se primjenjuju odredbe ovoga Zakona.

V. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 14.

Od dana prijama Republike Hrvatske u Europsku uniju prestaje važiti odredba članka 3. stavka 2. točke 3. ovoga Zakona.

Stupanje na snagu

Članak 15.

Ovaj Zakon objavit će se u »Narodnim novinama«, a stupa na snagu 1. siječnja 2009. osim odredbi članka 1. stavka 3., članka 3. stavka 2. točke 2., 7. i 8., članka 8. stavka 3. i 4. i članka 13. ovoga Zakona koje stupaju na snagu na dan prijama Republike Hrvatske u Europsku uniju.

Klasa: 450-08/08-01/01

Zagreb, 26. rujna 2008.

HRVATSKI SABOR

Predsjednik

Hrvatskoga sabora

Luka Bebić, v. r.